

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 15 december 2020

Onderwerp: Masterplan biodiversiteit

Kenmerk: 1536345

1. Inleiding

De toestand van de biodiversiteit in de wereld is tegenwoordig dagelijks onderwerp van gesprek in nieuws, onderzoek en politiek. De wereld is doordrongen van het feit dat biodiversiteit belangrijk is en dat actie nodig is om de negatieve trend te keren. In de Omgevingsvisie NH2050 (LINK) heeft de provincie het belang van biodiversiteit onderkend. In het coalitieakkoord 'Duurzaam Doorpakken!' is aangegeven dat we een Masterplan biodiversiteit en een kennisagenda biodiversiteit & water zullen opstellen. In dezelfde periode dat we in Noord-Holland de Omgevingsvisie NH2050 uitwerkten, is landelijk gewerkt aan een Deltaplan biodiversiteitsherstel. Ook lokaal ontstaan steeds meer initiatieven om biodiversiteit te versterken. Het Masterplan biodiversiteit is ons antwoord op de steeds luider klinkende vraag om meer aandacht voor het herstel en versterking van de biodiversiteit. De term 'masterplan' veronderstelt een overkoepelend plan waar alles onder valt. We hebben dan ook geprobeerd om compleet te zijn in alle activiteiten, projecten en programma's die we als provincie (gaan) uitvoeren ter versterking van de biodiversiteit. Alle activiteiten uit het Masterplan spelen zich af tegen een achtergrond van een zeer sterk betrokken maatschappelijk veld. We zijn onder de indruk van de vele initiatieven en goede ideeën voor de biodiversiteit in Noord-Holland. In dit Masterplan brengen we in beeld wat onze provinciale bijdrage voor de komende jaren zal zijn ter versterking van de biodiversiteit. Waar mogelijk sluiten we aan op bestaande initiatieven en nodigen we partijen nadrukkelijk uit om samen met ons mee te denken en te werken aan de biodiversiteit.

De belangrijkste vijf aspecten waar we op provinciale schaal verantwoordelijkheid dragen en acties op moeten ondernemen zijn:

1. versterking van de biodiversiteit in de natuurgebieden;
2. versterking van de biodiversiteit in het landelijk en agrarisch gebied;
3. versterking van de biodiversiteit in het bebouwd gebied en infranatuur;
4. versterking van de biodiversiteit in en rond het water;
5. bescherming van kwetsbare soorten en bestrijding van invasieve exoten.

In dit Masterplan biodiversiteit geven we aan wat we al doen en welke opgaven we op deze vijf gebieden nog signaleren. De activiteiten benoemd onder de vijf thema's beïnvloeden elkaar voortdurend en zijn in de uitvoering dan ook niet los van elkaar te zien. We willen leren door te doen; daarom formuleren we een ambitieuze kennisagenda biodiversiteit & water. Voor alle acties, maar ook voor de kennisagenda, geldt dat we dit niet alleen doen. Bij elk van de actiepunten geven we aan hoe we deze samen met onze partners in het veld oppakken. De resultaten van de monitoring bespreken we met onze partners, met als doel gezamenlijk te leren en de uitvoering vervolgens, waar mogelijk, te verbeteren.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

We willen de biodiversiteit in Noord-Holland versterken. Samen met onze partners gaan we de trend keren en zorgen we dat de provinciale biodiversiteit weer gaat groeien. We vragen van elke partij te doen wat ze kunnen doen en wat bij hen past. Dat vragen we ook van onszelf. Jaarlijks volgen we gezamenlijk de trends in de verschillende aspecten van de biodiversiteit. Daardoor kunnen we vaststellen of de groei van de biodiversiteit al is ingezet.

Verdeeld over vijf thema's richten we ons op:

- Versterken van de kwaliteit in de natuurgebieden.
- Versterken van de biodiversiteit in het landelijk en agrarisch gebied.
- Versterken van de biodiversiteit in het bebouwd gebied (inclusief infranatuur).
- Versterken biodiversiteit in en rond het water.
- Beschermen kwetsbare soorten en bestrijden invasieve exoten.

Monitoring wordt ingezet om te bepalen of op de genoemde thema's de biodiversiteit zich positief ontwikkelt. Voor de monitoring en analyse werken we samen met de gebiedsbeheerders, waar onder de natuurbeheerders, agrariërs, wegbeheerders, waterschappen, gemeenten, en ook met de soortenorganisaties.

Inzet op al deze terreinen is nodig om de biodiversiteit te versterken. De inspanningen en de effecten van maatregelen worden gemonitord om te bepalen in hoeverre ze bijdragen aan het hoofddoel. Vanuit het masterplan zal de nadruk liggen op de maatregelen in en om de natuurgebieden en het landelijk & agrarisch gebied. Voor andere provinciale opgaven betekent het dat daar waar mogelijk natuurinclusief gewerkt zal worden.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Financiering

In ons coalitieakkoord hebben we een bedrag van € 8 miljoen vrijgemaakt voor het Masterplan biodiversiteit, inclusief de kennisagenda biodiversiteit en water. Een kwart van dit bedrag besteden we aan het ecologisch beheer van onze provinciale bermen (waaronder het zgn. 'sinus-maaien'). De overige € 6 miljoen wordt ingezet op de vijf thema's van het masterplan, de kennisagenda en monitoring. In het Masterplan staat een specificatie van de inzet van de middelen, waarvan een klein deel al is ingezet als voorbereidingskosten in 2020.

Communicatie

De communicatie over het Masterplan zal voornamelijk projectgewijs gebeuren. We zetten in op de publicatie 'Biodiversiteit in Noord-Holland' eens per twee jaar. Hierin worden de trends van de verschillende aspecten van biodiversiteit toegelicht en geduid.

Participatie

De inhoud van het Masterplan is tot stand gekomen dankzij de inbreng van vele betrokken organisaties uit het werkveld. Vertegenwoordigers van de landbouw, agrarisch natuurbeheer, natuurbeheerders, gemeenten, waterschappen, soortenbescherming, natuurorganisaties, onder-

wijs en onderzoek hebben een actieve bijdrage geleverd aan het bepalen van de voornaamste opgaven die in het Masterplan beschreven zijn. Het is ook met deze partijen dat we na de vaststelling verder zullen optrekken in de uitwerking van de verschillende thema's en benoemde opgaven.

4. Samen werken aan een vitaal landelijk gebied

Het Masterplan biodiversiteit hangt in belangrijke mate samen met andere beleidsthema's die in ons coalitieakkoord worden genoemd onder de opgave 'Vitaal landelijk gebied'. In deze paragraaf lichten we toe hoe deze samenhang vorm krijgt.

Samen werken aan een vitaal landelijk gebied

Het Noord-Hollandse landelijk gebied kenmerkt zich door een grote diversiteit aan natuur-, recreatie- en landbouwgebieden. Het zijn afwisselende landschappen met veel water en een rijk cultuurhistorisch erfgoed. De komende decennia wordt het landelijk gebied geconfronteerd met ontwikkelingen die een grote impact zullen hebben. Te denken valt aan de problematiek van bodemdaling en de noodzaak om ruimte te bieden voor klimaatadaptatie, de urgentie om de biodiversiteit, waterkwaliteit en bodemvruchtbaarheid te versterken en het bieden van ruimte aan een sterke agrifoodsector, die opereert in een betere balans met zijn leefomgeving. Tegelijkertijd biedt het landelijk gebied ruimte die hard nodig is voor de voedselproductie, energietransitie, de recreatiebehoefte en andere ruimtelijke en economische activiteiten. De samenhang tussen deze verschillende uitdagingen was altijd al groot, maar is de laatste jaren steeds groter geworden. Enkele voorbeelden: natuurrealisatie is niet langer denkbaar zonder óók aandacht te hebben voor de grotere behoefte aan recreatieve mogelijkheden. Ruimte voor de voedselproductie en eiwittransitie staan onder druk door hoge grondprijzen en behoefte aan nieuwe woningen. Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit lukt niet zonder stikstof- en fosfaatemissies vanuit de agrarische sector te verminderen. Bodemdaling kan niet worden tegengegaan zonder keuzes te maken over waterpeil, natuurdoelen en de toekomst van de betrokken grondeigenaren. Steeds meer mensen willen in steden wonen, maar wel in hun vrije tijd het groen in. Vanwege de grote onderlinge verwevenheid van al deze uitdagingen willen wij de beleidsvelden natuur, water, landbouw, (bodem)biodiversiteit, recreatie en toerisme, landschap en klimaat enkel nog in samenhang benaderen.

Wat ligt er nu voor?

Twee strategische documenten zien tegelijkertijd het licht:

- 1) de Voedselvisie. In deze in het coalitieakkoord aangekondigde visie staat wat we doen om de hele voedselketen te bewegen naar een duurzaam voedselsysteem.
- 2) het Masterplan Biodiversiteit. In dit in het coalitieakkoord aangekondigde masterplan staat wat we doen om de biodiversiteit te behouden en versterken;

Daarnaast werkt ons college aan de Visie Recreatie en Toerisme. Deze visie wordt in verband met de effecten van de coronacrisis op deze sector op een later moment aan uw Staten ter besluitvorming aangeboden.

Ook werkt ons college aan uitvoeringsprogramma's, zoals die van het regionaal waterprogramma 2022-2027 en het ambitieprogramma kustzone Markermeerdijken. Deze worden in januari 2021 aan uw Staten (commissie NLG) ter bespreking dan wel ter kennisname aangeboden. Ook in deze uitvoeringsprogramma's geldt het principe van samenwerken ten behoeve van de eerder genoemde doelen en opgaven.

Hoe hangen deze visies samen?

Hoewel de visies aparte documenten zijn, zijn ze in nauwe samenhang opgesteld. Net als in de natuurlijke processen die wij buiten zien, kennen ook deze verschillende visies geen harde grenzen, maar vloeien ze op onderdelen meer of minder in elkaar over. De lezer zal diverse verbanden herkennen; dezelfde verbanden die hierboven werden beschreven ten aanzien van thema's als natuur, water, landbouw, landschap, (bodem)biodiversiteit, bodemdaling en klimaatadaptatie.

Zeker als de visies straks in uitvoering worden genomen, zal deze samenhang nog sterker blijken. De werkelijke integratie van doelstellingen en afwegingen gebeurt immers op gebiedsniveau. Alles wat we in ons landelijk gebied willen bereiken 'landt' in een polder of natuurgebied, op een dijk of in één van onze wateren. Een gebiedsgerichte benadering, waarbij de samenwerking met externe partners een flinke impuls krijgt, is dus vanzelfsprekend. Voor de Oostelijke Vechtplassen, het Waddengebied, het IJsselmeergebied en de Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie bestaan reeds gebiedsgerichte programma's. Deze worden voortgezet. Een nieuw gebiedsgericht programma wordt opgebouwd voor Laag Holland. Over de verdere uitvoering van deze gebiedsgerichte benadering zullen wij uw Staten op gezette tijden informeren.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.02-2021

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 15 december 2020;

gelet op de ambities vastgelegd in de Omgevingsvisie NH2050 ter versterking van de biodiversiteit en de natuurinclusiviteit van ontwikkelingen in Noord-Holland;

gelet op de ambities voorgenomen in het coalitieakkoord 'Duurzaam Doorpakken!'.

besluiten:

1. Het Masterplan biodiversiteit vast te stellen, inclusief de kennisagenda Biodiversiteit en water.

Haarlem, 1 februari 2021

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier